

Останній підрозділ «Звіти» має пункти «Відомість амортизації ОЗ», «Інвентарна книга ОЗ» та «Розрахунок витрат на поліпшення ОЗ».

Для групового оприбуткування основних засобів існує можливість «Групове створення ОЗ». За допомогою цієї функції створюються об'єкти основних засобів, які за всіма параметрами ідентичні, а відрізняються лише інвентарним номером. Відповідно і введення в експлуатацію об'єктів відбувається групою.

Отже, автоматизація обліку основних засобів за допомогою програмного забезпечення «BAS Бухгалтерія» значно полегшує навантаження бухгалтера, адже оперативно та точно відображає основні процеси, які пов'язані з господарською діяльністю підприємства. Програмний продукт передає інформацію по єдиному каналу, який використовується для всіх потреб обліку. Дана програма має можливість на основі занесеної інформації про господарську операцію, автоматично формувати первинні документи та бухгалтерські проведення.

Список використаних джерел: 1. BAS Бухгалтерія. BAS-SOFT: веб-сайт. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/bas-accounting>. 2. BAS Бухгалтерія ПРОФ: облік основних засобів. YouTube: веб-сайт. URL: <https://youtu.be/WmtoK0PFdfQ?si=LFo9SM11onHBq-QK>. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом М-ва фінансів України від 27.04.2000 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00/print1330027628382574>

УДК 338.2

Мусійченко А.Ю., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: **Акименко О.Ю.**, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри економіки, обліку та оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕЄСТРАТОРІВ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: фізичні особи підприємці, реєстратори розрахункових операцій, валютні цінності, платіжні операції, документація, розрахункові операції, платіжний засіб.

Усі фізичні особи-підприємці, які є платниками єдиного податку другої-четвертої груп, з 1 жовтня 2023 року мають використовувати реєстратори розрахункових операцій (далі, РРО) [1]. Отже необхідно детальніше дізнатися про РРО.

РРО - пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з видачі готівкових коштів держателям електронних платіжних засобів та з приймання готівки для виконання платіжних операцій [2].

На території України у сферах, визначених в законодавчій базі, дозволяється реалізовувати та застосовувати лише ті РРО вітчизняного та іноземного виробництва, які включені до Державного реєстру РРО, конструкція і програмне забезпечення яких відповідають конструкторсько-технологічній та програмній документації виробника [2]. РРО повинен складатися з наступних фізичних або програмних модулів:

- пристрій вводу інформації, для чого використовується клавіатура чи сканер;
- модулю управління, основними елементами якого є мікропроцесор, пристрої оперативної і постійної пам'яті. В оперативній пам'яті зберігаються дані за грошовими і операційними регістрами, в постійній пам'яті зберігаються програми, які забезпечують роботу операційної системи процесора;
- модулю індикації – дисплею для показу інформації, що вводиться в машину, для візуального контролю результатів обчислень, а також для відображення режиму роботи РРО і його стану на даний момент;

– модулю фіскальної пам'яті – енергонезалежного пристрою, в якому накопичується інформація про виручку РРО від зміни до зміни. Інформація у фіскальну пам'ять заноситься при обнулінні оперативної пам'яті;

– модулю друку (принтер) – призначений для друкування касових документів: чеків, контрольної стрічки, звітів з обнулінням і без обнуління.

Відповідно до закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з приймання готівки для виконання платіжної операції зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій або через зареєстровані фіскальним сервером контролюючого органу програмні реєстратори розрахункових операцій зі створенням у паперовій та/або електронній формі відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій [2].

Також, через можливі обставини непереборної сили, в Законі передбачено порядок дій, щодо фіксування товарних операції без використання РРО: «у разі незастосування реєстраторів розрахункових операцій або програмних реєстраторів розрахункових операцій у випадках, визначених цим Законом, проводити розрахунки з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки з додержанням встановленого порядку їх ведення, крім випадків, коли ведеться облік через електронні системи прийняття ставок, що контролюються у режимі реального часу центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів» [2].

Також, зважаючи на те, що все частіше в ЗМІ можна побачити новини, в яких висвітлюється тематика фіскальних чеків, варто звернути увагу на види та обов'язкові реквізити фіскального чеку.

В залежності від сфери праці ФОП, до фіскального чеку застосовуються різні форми:

- форма ФКЧ-1 – фіскальний чек на продаж товарів або надання послуг;
- форма ФКЧ-2 – фіскальний чек на видачу грошових коштів;
- форма ФКЧ-3 – фіскальний чек за операціями з приймання готівки для подальшого її переказу через програмно-технічні комплекси самообслуговування;
- форма ФКЧ-4 – фіскальний чек за операцією з видачі готівкових коштів держателям електронних платіжних засобів;
- форма ФКЧ-5 – фіскальний чек з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі [3].

Через те, що найбільш поширеною формою фіскального чеку є ФКЧ-1, приділимо увагу обов'язковим реквізітам торгового фіскального чеку:

– найменування суб'єкта господарювання, назва господарської одиниці, адреса господарської одиниці, індивідуальний податковий номер платника ПДВ, податковий номер/серія (за наявності) та номер паспорта;

– кількість товару (послуги), вартість одиниці виміру, код товарної підкатегорії згідно з УКТ ЗЕД, цифрове значення штрихового коду товару, цифрове значення штрихового коду марки акцизного податку на алкогольні напої, назва товару (послуги), вартість, літерне позначення ставки ПДВ;

– ідентифікатор еквайра та торговця або інші реквізити, що дають змогу їх ідентифікувати, ідентифікатор платіжного пристрою, сума комісійної винагороди (у разі наявності), вид операції, реквізити електронного платіжного засобу (платіжної картки), найменування платіжної системи, код авторизації, касир, підпис касира, підпис держателя електронного платіжного засобу (ЕПЗ, у т.ч. платіжної картки);

– форма оплати (готівка, ЕПЗ), суму коштів, валюта операції, загальна вартість придбаних товарів (отриманих послуг) за чеком, літерне позначення ставки ПДВ, ставка ПДВ у відсотках, сума ПДВ (за всіма товарами/послугами у чеку), літерне позначення ставки акцизного податку, ставка акцизного податку, сума акцизного податку (за всіма зазначеними в чеку товарами/послугами), заокруглення, до сплати;

– фіскальний номер касового чека/електронного касового чека, дата (день, місяць, рік) та час (година, хвилина, секунда) розрахунку, QR – код (зазначається у разі наявності – містить код автентифікації повідомлення чеку, дату і час розрахунку, фіскальний номер чека/електронного чека, суму розрахункової операції, фіскальний номер РРО/програмного РРО), позначку щодо режиму роботи (офлайн/онлайн), контрольне число, сформоване в режимі офлайн (лише для програмного РРО), заводський номер РРО (для програмних РРО не вказують), фіскальний номер РРО або програмного РРО;

– напис «ФІСКАЛЬНИЙ ЧЕК» та графічне зображення виробника (найменування/логотипу) [3].

Отже, згідно нововведень щодо роботи фізичних осіб-підприємців, важливо зрозуміти всі тонкощі роботи з реєстраторами розрахункових операцій з урахуванням норм чинного законодавства України.

Список використаних джерел: 1. *Маліновська А.* З 1 жовтня штрафи до 150%: що буде за роботу без РРО та хто може не встановлювати касові апарати. *Факти: веб-сайт.* URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/ekonomika/20231004-z-1-zhovtnya-shtrafy-do-150-shho-bude-za-robotu-bez-rro-ta-hto-mozhe-ne-vstanovlyuvaty-kasovi-aparaty/ez-rro-ta-hto-mozhe-ne-vstanovlyuvaty-kasovi-aparaty> (дата звернення: 30.10.2023). 2. *Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг* : Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР : станом на 1 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-vr#Text> (дата звернення: 30.10.2023). 3. *Фіскальний касовий чек на товари (послуги).* *Головбух: веб-сайт.* URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/8596-fskalniy-kasoviy-chek-na-tovari-poslugi> (дата звернення: 30.10.2023).

УДК 657

Нагорний П.В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: **Гнедіна К.В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку та оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: автоматизація, управлінський облік, внутрішньогосподарський облік, малі підприємства, інформаційна система автоматизації.

На сучасному етапі розвитку українська економіка переживає кризовий період, зумовлений негативним впливом низки зовнішніх та внутрішніх чинників. Як наслідок, вітчизняна економічна система наразі характеризується нестабільним середовищем функціонування, підвищеним ризиком банкрутства та погіршенням фінансового стану підприємств, інфляційними процесами тощо. В таких умовах ускладнюється діяльність всіх суб'єктів господарювання без винятку, проте найбільшого негативного впливу зазнають саме малі підприємства, фінансова та антикризова стійкість яких, зазвичай, є нижчою, ніж у великих та середніх компаній. Саме тому для малих підприємств проблема побудови раціональної системи управління діяльністю є особливо актуальною. Водночас варто зауважити, що здійснення ефективного управління бізнес-процесами суб'єкта господарювання можливе лише за умови впровадження надійної системи інформаційного забезпечення ухвалення управлінських рішень, практичною реалізацією якої є підсистема управлінського обліку на підприємстві.